

NORRA DJURGÅRDSSTADEN INNOVATION

STOCKHOLM ROYAL SEAPORT INNOVATION

MÅL OCH STYRDOKUMENT

2010-03-31

"Norra Djurgårdsstaden ska vara en spjutspets för hållbart stadsbyggande där innovativ svensk miljöteknik och kreativa lösningar utvecklas, prövas och visas upp. Stadsdelen ska, på samma sätt som Hammarby Sjöstad, men med än större ambitioner, vara ett föredöme för andra städer. Det är mycket glädjande att Clinton Climate Initia-

tive ser Stockholms stad som en naturlig partner i att göra Norra Djurgårdsstaden till en miljöstadsdel i världsklass.”

Sten Nordin, finansborgarråd

1. EN MILJÖSTADSDEL I VÄRLDSKLASS

Stockholms stad har beslutat att Norra Djurgårdsstaden ska bli ett internationellt föredöme inom hållbar stadsutveckling; en stadsdel som tar över stafettpipen efter Hammarby Sjöstad och utvecklar och förstärker Stockholms position.

2. ATT UPPNÅ MILJÖMÅLEN

Exploateringskontoret har uppdraget att skapa förutsättningar för att de högt ställda miljömålen för utvecklingen i Norra Djurgårdsstaden uppnås. Stadsdelen ska vara fossilbränslefri och klimatpositiv till 2030, ha reducerat koldioxidutsläppen till 1,5 ton per person 2020, vara klimatanpassad och uppnå höga miljö- och hållbarhetsmål. Målen ska nås genom utveckling och användning av miljöteknik och systemkunskande inom hållbar energianvändning, miljöeffektiva transporter, kretsloppslösningar och klimatanpassning samt genom hållbara livsstilar och hållbara verksamheter.

Exploateringskontoret har, med utgångspunkt i tjänsteutlåtandet gällande miljöprofilering samt den utvärdering som KTH gjort av Hammarby Sjöstad, förtydligat ett antal framgångsfaktorer som behöver uppfyllas för att förverkliga miljömålen. Bland annat ska målen vara möjliga att följa upp. För att säkerställa att verktyg för uppföljning och styrning finns med från början har exploateringskontoret etablerat samarbete med KTH.

Den nya stadsdelens miljöprofil ska ge ökad uppmärksamhet från företag, politiker, förvaltningar, experter, besöksdelegationer och massmedia i Sverige och internationellt, samt bland stockholmarna. Exempelvis har intresset ökat markant sedan det blev känt att Norra Djurgårdsstaden är ett av arton utvecklingsprojekt som samarbetar med Clinton Climate Initiative.

Ett innovationscenter i Norra Djurgårdsstaden blir ett av verktygen för att möta de nya utmaningar och behov som arbetet med att uppnå miljö- och hållbarhetsmålen innebär. På kort sikt ska innovationscentret komplettera verksamheten i GlashusEtt för att senare spela en framträdande roll.

3. INNOVATIONSCENTRET - EN SAMLANDE PLATS

Det är nödvändigt att Stockholms stad tydligt tar ansvar och visar vägen för hur Norra Djurgårdsstaden kan utvecklas. Exploateringskontoret stimulerar utvecklingen genom problemformulering och som kravställare samt genom att erbjuda en arena för kunskapsutbyte och innovation. Stimulansen ska leda till att

ett antal forsknings- och utvecklingsprojekt kopplas till Norra Djurgårdsstadens Innovation (Stockholm Royal Seaport Innovation); vart och ett med egen finansiering.

Centret ska vara en arena för kunnande inom hållbar stadsutveckling som utgår från Norra Djurgårdsstaden. Satsningen på denna arena i kombination med Norra Djurgårdsstadens miljöprofil kommer förhoppningsvis att göra stadsdelen attraktiv som en testbädd för bland annat ny miljöteknik samt för att prova och verifiera nya affärsmodeller och kommersialiserbara koncept.

Exploateringskontorets initiala diskussionspartners för innovationscentret har bland annat varit Fortum, ABB, Ericsson, Stockholms hamnar, KTH, IVL, SMTC och Vasakronan.

Centret ska vara öppet för alla som har relevant koppling till utvecklingen i Norra Djurgårdsstaden. Ledord för verksamheten är *dialog, samarbete och transparens*.

4. SYFTEN

- Innovationscentret ska vara en mötesplats för att knyta kontakter, planera, genomföra, utvärdera och forska på hållbara lösningar som prövas i Norra Djurgårdsstaden.
- Innovationscentret ska medverka till att identifiera och synliggöra de utvecklingsbehov som föreligger i Norra Djurgårdsstaden.
- Innovationscentret ska främja utveckling och tillämpning av miljöteknik och systemlösningar för hållbar stadsutveckling inom Norra Djurgårdsstaden.
- Innovationscentret ska bidra till att visa att Stockholm och Sverige har ett *unik* och *bevisat* kunnande inom hållbar stadsutveckling.
- Innovationscentret ska bidra till att Norra Djurgårdsstaden och verksamma aktörer blir marknadsledande inom hållbar stadsutveckling och miljöteknik.
- Innovationscentret ska ta emot olika slags studiebesök/delegationer och vara en plattform för samarbeten och program.

5. FUNKTIONER

- Att iscensätta möten, aktiviteter och innovativa utvecklingsprojekt som leder till hållbar stadsutveckling i Norra Djurgårdsstaden
- Att presentera, förklara, förankra och visualisera utvecklingen av Norra Djurgårdsstaden.
- Att visa upp och sprida kunskap om miljöteknik och hållbara lösningar som bidrar till att påverka samhällsplaneringen, företag och brukares beteende i hållbar riktning.
- Att vara ett föredöme för andra städer och en naturlig partner i internationella samarbeten bl a inom Clinton Climate Initiative.

- Att underlätta besökshanteringen inom hållbar stadsutveckling i Stockholm.
- Att finnas som både fysisk och digital arena (med stor potential att nå ut genom den digitala plattform som utgår från www.stockholmroyalseaport.com/Innovation med länk från bland annat www.stockholm.se/norradjurgardsstaden).

6. VERKSAMHETENS DELAR

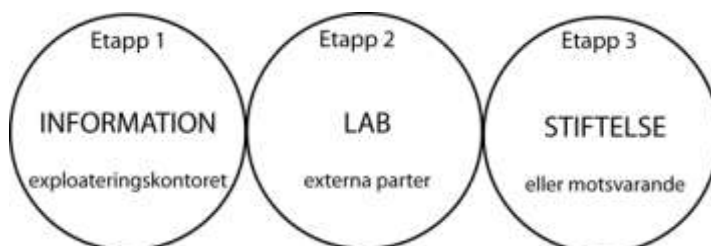
Verksamhetens huvudsakliga delar är följande:

- Innovation - forsknings- och utvecklingsprojekt
- Mötesplats - workshops/framtidsverkstäder/kurser/program/möten
- Visitor Center - information för besöksdelegationer och olika grupper
- Utställningar - miljöteknik och hållbara lösningar i NDS
- Business Meeting Point - samtal om samarbete och affärer.
- Samarbetsprogram med Clinton Climate Initiative m.fl.

Några exempel på aktiviteter som planeras inom verksamheten är möten med boende i området genom öppet hus samt arrangerande av temaseminarier och miniaturlösningar för områdets aktörer såsom byggherrar och företag. Andra aktiviteter kan vara utbildning för bostadsrättsföreningar, företagsledningar och politiker om hållbar stadsutveckling samt redovisning av resultat som uppnåtts i området för politiker, näringsliv, akademi och massmedia. Norra Djurgårdsstaden Innovation kan även stå som värd för olika evenemang som arrangeras av samarbetspartners som Nobelkommittén eller Exportrådet m fl. Verksamheten kan också lyftas fram i svenska och internationella möten och evenemang om hållbar stadsutveckling.

7. VERKSAMHETENS ETAPPER

Översikt över centrets tre möjliga utvecklingsetapper speglas i figuren nedan.

Den första etappen har fokus på Norra Djurgårdsstaden – beskriver och presenterar projektet och de samarbeten som inletts för att Norra Djurgårdsstaden ska uppnå de högt ställda miljömålen.

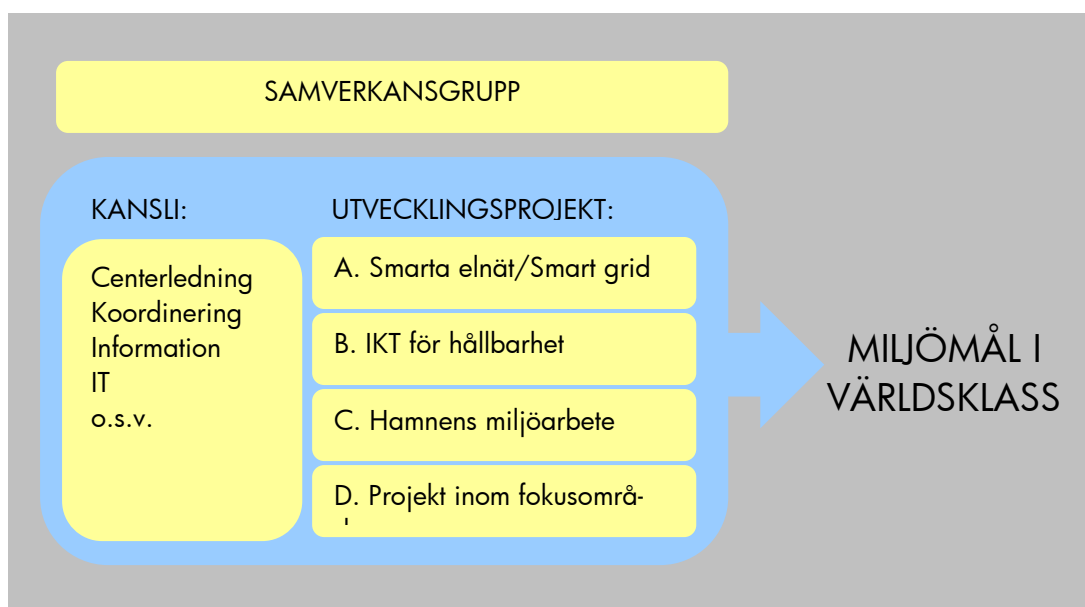
Etapp 1 övergår snarast i etapp 2 där akademi och näringsliv aktivt deltar med forsknings- och utvecklingsprojekt och genom sponsorskap bidrar till verksamhetens finansiering.

Ju mer framgångsrik den andra etappen är desto större är sannolikheten att verksamheten skulle kunna bedrivas i form av exempelvis en stiftelse som kan utveckla och hantera en större nod inom miljö- och hållbar stadsutveckling.

8. ORGANISATION

Exploateringskontoret etablerar verksamheten och driver ett kansli som hanterar samtliga frågor kring centrets verksamhet. Exploateringskontoret hyr en ändamålsenlig lokal och upplåter delar av lokalen i andra hand till relevanta aktörer som driver utvecklingsprojekt kopplade till Norra Djurgårdsstaden.

Kansliets funktioner består av ledning, koordinering, information och IT-ansvar. Dessa funktioner drivs och finansieras av staden och därmed säkerställs tydlighet vad gäller ansvar och avsändare. Kansliet omfattar även en informations- och kommunikationsverksamhet som ansvarar för utställnings- och besöksverksamheten i centret. Ett centralt IT-ansvar säkrar möjligheten till insamling och dokumentation av områdets data för uppföljning av energi- och miljömålen. Detta sker tillsammans med KTH.

Alla forsknings- och utvecklingsprojekt som ingår i centret har sin egen bemanning, tidplan, mål och budget. Redan då centrets verksamhet startar finns ett antal utvecklingsprojekt som bildar stomme i centret. Samarbetena regleras genom samarbetsavtal och sponsoravtal.

Ett av de första planerade FOU-projekten är Smarta elnät (Smart Grids) som initierats av Fortum i egenkap av nätägare.

Projektet Smarta Elnät syftar till att utveckla ett intelligent elnät som innefattar bl a realtidsuppföljning av en hel stadsdels elförbrukning. Projektet skapar nya möjligheter till teknikutveckling och affärsmodeller för elnätet i Norra Djurgårdsstaden. Projektet drivs av Fortum och ABB tillsammans med byggherrar

i Norra Djurgårdsstaden. KTH deltar som forskningspartner. Projektet Smarta Elnät har initierats under hösten 2009 och kommer att pågå under flera år.

Staden driver även egna samarbets- och utvecklingsprojekt som exempelvis samarbetet inom Clinton Climate Initiaves globala klimatprogram och projekt inom de olika fokusområdena: hållbar energi, miljöeffektiva transporter, kretslopp, hållbar livsstil och klimatanpassning.

De aktörer som deltar med utvecklingsprojekt medverkar även i samverkansgruppen. Samverkansgruppen har en rådgivande funktion kring centrets utveckling, nya projekt och finansieringsmodeller samt samordningsfrågor. Samverkansgruppens ordförande är exploateringskontorets miljö- och hållbarhetsstrateg.

Rapportering om Innovationscentrets verksamhet sker till Styrgruppen för Norra Djurgårdsstaden med jämna mellanrum.

9. DIGITAL OCH FYSISK ARENA

Information och kommunikation är en av centrets kärnverksamheter. Både den fysiska och den digitala arenan ska signalera innovation, vara lustfylld och inbjuda till kreativa möten.

Den digitala närvaron utgår från www.stockholmroyalseaport.com/Innovation. I likhet med den fysiska arenan bidrar den digitala arenan till centrets transparens i dialog med omvärlden.

10. BUDGET OCH FINANSIERING

Exploateringskontoret gör en grundinvestering om **ca 8 miljoner kronor** som omfattar teknik, inredning, digital plattform och modell. Kansliets personalkostnad bekostas av exploateringskontoret och beräknas till **1,7 miljoner kronor** årligen.

Centrets gemensamma kostnader, **4,9 miljoner kronor** årligen, avser exploateringskontoret lösa genom sponsoravtal med i första hand deltagande parter som bedriver forskning och utveckling inom hållbar stadsutveckling kopplat till Norra Djurgårdsstaden. Sponsoravtalen ska vara icke-exklusiva. Genomförande av vissa aktiviteter kan komma att kräva finansiering genom deltagaravgifter.

11. ETABLERINGSPLAN

Etablering i lokal

Exploateringskontoret har undersökt flera lokalalternativ och kommit fram till att en lokal på 425 kvadratmeter och som ägs av Vasakronan är mest ändamålsenlig givet tidplan, utbud och budget. Lokalen ligger på Hangövägen 25 (Neapel 3) i Värtahamnen. Lokalen består av en stor öppen yta med plats för utställning, modell, presentationer m.m. Därutöver finns möjlighet till mötesrum, projektrum, arbetsplatser m.m. Verksamheten invigdes den 2 februari 2010 i dessa lokaler med ett kontrakt på två år. Därefter kommer verksamhetens behov, omfattning och inriktning att utvärderas och ställning kommer att tas till en egen byggnad som skulle kunna iordningställas exempelvis i gamla gasverksområdet i Hjorthagen.

Lokalen ligger i anslutning till bland annat Hotell Ariadne med möjlighet till konferensanläggning och mottagningar m.m. Etableringen inkluderar iordningställande av basutställning, modeller, arbetsplatser och digital plattform m.m.

Beslut om lokal samt kontraktskrivning

Den 17 december 2009 skrevs kontrakt med Vasakronan om hyra av lokal för verksamheten vid Hangövägen 25.

Invigning av Norra Djurgårdsstaden Innovation

Den 2 februari 2010 invigdes Norra Djurgårdsstaden Innovation av HKH Kronprinsessan Victoria i samband med KickOff för miljöprofileringen av Norra Djurgårdsstaden med ca 270 deltagande aktörer från stadens förvaltningar, byggherrar, företag och organisationer samt ledande politiker i staden.

Uppbyggnad av verksamheten

Verksamheten kommer successivt att byggas upp under 2010.

Upprättande av verksamhetsplan

En verksamhetsplan och budget ska upprättas för verksamheten. Verksamhetsplanen ska ange verksamhetens innehåll samt ge riktlinjer för hur och när FOU-projekt och sponsorer tas in i verksamheten.

Kommunikationsplan

När verksamhetsplanen är fastlagd vidtar arbetet med en flerårig kommunikationsplan.

Första steget är att påbörja produktionen av den digitala plattformen, främst webbplatsen www.stockholmroyalseaport.com. Samtidigt sker planering av centrets mötes-, evenemangs- och besöksverksamhet.

Etablering av samverkansgrupp

Etablering av samverkansgruppen och dess arbete sker i takt med att FOU-projekt och sponsorer tillkommer.

Dialog om strategiska samarbeten

Dialog med Clinton Climate Initiative om samarbetsprojekt sker under 2010. Även en dialog med andra aktörer om samarbete och pilotprojekt/förstudier planeras. Exempel på aktörer är WWF, Sida, Världsbanken, IVA, KVA och Energimyndigheten m.fl.

12. MÅLGRUPPER

Centrets målgrupper är breda och får olika tyngd i olika faser:

Näringsliv: Näringslivspartners, infrastrukturbolag, byggbolag, fastighetsägare, miljöteknikföretag, nyinflyttade företag, övrigt näringsliv, delegationer m.fl.

Akademi och forskning: Universitets- och forskningspartners, delegationer och studenter från Sverige och utlandet.

Politik och offentlig sektor: Svenska politiker och myndigheter, formella nätverk. Förvaltningschefer, experter och medarbetare inom Stockholms stad. Utländska politiker och myndigheter, tillresta delegationer. EU m.fl.

Allmänhet och opinion: Redan boende, nyinflyttade i Norra Djurgårdsstaden, stockholmare, svenska och utländska turister. Media, experter, NGO:s och enskilda opinionsbildare.

13. SITUATIONS- OCH OMVÄRLDSANALYS

Miljö och *urbanisering* är två av de största frågorna i vår samtid. Mer än hälften av jordens befolkning bor i städer och i Europa närmar sig siffran 80 procent. Allt fler brottas med uppgiften att bygga hållbara städer och stadsdelar.

I omvärlden sker stora satsningar på hållbar stadsutveckling. I *Köpenhamn*, som Stockholm gärna mäter sig med, är *Nordhavnen* ett stadsbyggnadsprojekt i samma storleksordning som Norra Djurgårdsstaden. Norhavns kommunikationsavdelning har drygt 20 medarbetare inklusive investor relations, event management och press m.m. Även i Sverige finns projekt- och informationscenter som syftar till att kommunicera hållbar stadsutveckling i hamnområden; exempelvis *Malmö*, *Helsingborg* och *Göteborg*.

När det gäller Stockholm är Stockholms stad *European Green Capital 2010* och Norra Djurgårdsstaden samarbetar med *Clinton Climate Initiative*. Dessutom har Glashuset i Hammarby Sjöstad årligen cirka 12 000 kvalificerade besökare med en stor andel utländska besökare.

Nedan visas en SWOT analys av Norra Djurgårdsstadens planerade innovationsverksamhet.

		Internt			
Positivt		<p><i>Styrkor</i></p> <p>Unikt koncept. Stort behov av centret. Trovärdighet genom Hammarby Sjöstad. Erfarenhetsbas via bl.a. GlashusEtt. Starka aktörer med</p>		<p><i>Svagheter</i></p> <p>"Ovanligt projekt" för aktörerna. Flera aktörer som måste komma överens om en gemensam verksamhet. Okänt varumärke och helt ny stadsdel.</p>	Negativt
		<p><i>Möjligheter</i></p> <p>Stockholm är i stråkastarljuset 2010. Marknaden är öppen för en ny aktör med denna position.</p>		<p><i>Hot</i></p> <p>Svag konjunktur mattar av intresset för centret. Konkurrerande center tar intresset från vårt.</p>	
		Externt			

14. GRAFISK PROFIL

Arbetet med Norra Djurgårdsstaden Innovation (Stockholm Royal Seaport Innovation) utgår från Stockholms stads grafiska profil.

.../